

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 684/2022-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou Kohútová Bérešová, spol. s r. o. v skratke AKKB, spol. s r. o., Štefánikova 47, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Marianna Kohútová Bérešová, proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 5Er/2757/2021 a proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 67Ek/1073/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. októbra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „exekučný súd“) v exekučných konaniach označených v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté exekučné konania zastaviť a priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že Okresný súd Nitra (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 18C/51/2012 z 15. decembra 2016 zamietol žalobu sťažovateľa o zaplatenie sumy 5 812,52 eur s príslušenstvom (z titulu nevyplatených mzdových prostriedkov úpadcu, pozn.) a žalovanej (správkyňa konkurznej podstaty úpadcu, pozn.) priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O odvolaní sťažovateľa rozhodol Krajský súd Nitra (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 9Co/248/2017 z 31. mája 2018 tak, že napadnutý rozsudok potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Rozsudkom č. k. 9Co/248/2017 zo 7. júna 2018 rozhodol krajský súd tak, že intervenientovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O dovolaní podanom sťažovateľom rozhodol Najvyšší

súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 3Cdo/87/2019 z 25. augusta 2020 tak, že dovolanie odmietol. Žalovanej a intervenientovi priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

3. Okresný súd uznesením č. k. 18C/51/2012-609 z 2. februára 2021 uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania vo výške 2 938,91 eur pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia a intervenientovi náhradu trov konania vo výške 755,72 eur pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia. Proti uvedenému uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť 23. marca 2021 elektronicky, bez zaručeného elektronického podpisu, a v lehote 10 dní ju nedoručil v listinnej podobe, resp. ju neautorizoval, preto na jeho podanie okresný súd neprihliadol a nerozhodoval o jeho sťažnosti. Uznesenie č. k. 18C/51/2012 z 2. februára 2021 tak nadobudlo právoplatnosť 17. marca 2021 a vykonateľnosť 6. marca 2021 (ďalej len „exekučný titul“).

4. Na základe vykonateľného exekučného titulu vydal súdny exekútor (I.) upovedomenie o začatí exekúcie pod č. k. 369EX 441/2021 z 11. augusta 2021 v prospech žalovanej a (II.) upovedomenie o začatí exekúcie pod č. k. 369EX 208/2022 z 25. apríla 2022 v prospech intervenienta.

4.1. O návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie vedenej v prospech žalovanej z 2. septembra 2021 rozhodol exekučný súd uznesením č. k. 5Ek/2757/2021 z 15. februára 2022 tak, že návrh zamietol, nepriznal mu náhradu trov exekúcie a žalovanej (oprávnenej) priznal nárok na náhradu výdavkov na zastupovanie advokátom. O sťažnosti sťažovateľa rozhodol okresný súd uznesením č. k. 5Ek/2757/2021 z 29. júla 2022 tak, že ju zamietol.

4.2. Sťažovateľ podal návrh na zastavenie exekúcie vedenej v prospech intervenienta z 18. mája 2022, o ktorom sa koná pred okresným súdom pod sp. zn. 67Ek/1073/2022. V tejto veci nebolo v čase doručenia ústavnej sťažnosti rozhodnuté. Ústavný súd dopytom na exekučný súd zistil, že exekučný súd uznesením č. k. 67Ek/1073/2022 zo 16. novembra 2022 návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie zamietol. Uvedené rozhodnutie v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom nie je právoplatné.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti popisuje genézu konania pred všeobecnými súdmi vo veci samej (o zaplatenie 5 812,52 eur), ktoré rozhodli v jeho neprospech v dôsledku ním tvrdeného chybného počítania plynutia premlčacej lehoty voči úpadcovi. Následne okresný súd uznesením č. k. 18C/51/2012 z 2. februára 2021 vyčíslil výšku trov konania, proti ktorému podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú okresný súd neakceptoval, pretože bola podaná elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu. V tejto súvislosti sťažovateľ namieta prílišný formalizmus s poukazom na odňatie možnosti konať pred súdom o podanej sťažnosti (proti uzneseniu, ktorým mu bola uložená povinnosť nahradiť trovy konania z 2. februára 2021, pozn.) iba z dôvodu chýbajúcej autorizácie, ktorá nie je zákonom vyžadovaná, pokiaľ nejde o podanie vo veci samej. Uvedené pochybenia okresného súdu tak viedli k nesprávnemu označeniu uznesenia č. k. 18C/51/2012 z 2. februára 2021 za právoplatné a vykonateľné. Sťažovateľ tak prezentuje svoj názor, že v zmysle § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku existujú skutočnosti, ktoré bránia vymáhateľnosti exekučného titulu, preto bol súd povinný exekúciu zastaviť. Sťažovateľ tak v podstatnom namieta nezákonné vedené exekúcie na základe neprávoplatného a nevykonateľného exekučného titulu,

a preto postup exekučného súdu (ako aj predchádzajúci postup okresného súdu) považuje z ústavného hľadiska za neospravedliteľný a neudržateľný, ktorý mal za následok priame porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu. Postupom exekučného súdu došlo k svojvoľnému vykonávaniu exekúcie, čím došlo k porušeniu základného práva vlastníť majetok.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstata ústavnej sťažnosti je v dôvodoch založená na kritike nezákonne a svojvoľne vedenej exekúcie pred exekučným súdom z dôvodu neexistencie neprávoplatného a nevykonateľného exekučného titulu, čo malo spôsobiť porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny) a porušenie práva vlastníť majetok (čl. 20 ústavy).

7. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Ústavný súd na tomto mieste pripomína, že zákonodarca v § 45 zákona o ústavnom súde výslovne normatívne upravil viazanosť ústavného súdu rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, aby nebolo pochyb, že ústavný súd nebude za navrhovateľa určovať rozsah ústavného prieskumu ani vyhľadávať konkrétne dôvody, pre ktoré sa navrhovateľ obracia na ústavný súd (nad rozsah návrhu navrhovateľa môže ústavný súd rozhodnúť len v konaní o súlade právnych predpisov). Aj v konaní pred ústavným súdom teda platí zásada *iudex ne eat ultra petita partium* (sudca nech nejde nad návrhy strán). Dôvody návrhu (kvalitatívna stránka ústavného prieskumu) predstavujú opísanie toho, z akých konkrétnych skutkových a právnych dôvodov navrhovateľ považuje napadnutý postup alebo rozhodnutie za porušenie ústavy, resp. dohovoru. Aj pri dôvodoch návrhu ústavný súd zásadne akceptuje autonómiu vôle navrhovateľa a ak zákon o ústavnom súde vyslovene neuvádza inak, nemá možnosť rozhodovať *ultra petitem* a rozširovať ochranu ústavnosti nad rámec, ktorý navrhovateľ požaduje (navrhuje). Z viazanosti ústavného súdu dôvodmi návrhu vyplýva aj povinnosť navrhovateľa uviesť dostatok skutkových tvrdení, právne relevantné dôvody vo vzťahu k namietanému porušeniu toho-ktorého ústavného práva alebo slobody (ústavnoprávnu argumentáciu) (porov. Macejková, I., Bárány, E., Baricová, J., Fiačan, I., Holländer, P., Svák, J. a kolektív: Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020. s. 257).

8.1. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa tak prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 355/09, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 660/2016). Takto vymedzený rozsah prieskumu ústavného súdu môže byť vo výnimočných okolnostiach modifikovaný (zvyčajne rozšírený) dôvodmi ústavnej sťažnosti (tak ako to *expressis verbis* vyplýva z § 45 zákona o ústavnom súde; pozn.), z ktorých ale musí zrozumiteľne vyplývať nespochybniteľný záujem

sťažovateľa podrobiť ústavnoprávnemu prieskumu konkrétne a adresne vymedzené rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (vymedzený predmetom, subjektom a inými, najmä časovými súvislosťami), na čo musí nevyhnutne vecne nadväzovať aj pregnantná súvzťažná ústavnoprávna argumentácia sťažovateľa. Jedine za kumulatívneho splnenia týchto podmienok je tak potom možné prekročiť petit ústavnej sťažnosti pri rešpektovaní ontologickej podstaty tohto ústavného inštitútu, potierajúc pritom prehnanú ústavnoprávnu solemnitú, ktorej dôsledky by mohli ohroziť materiálnu ochranu sťažovateľových základných práv a slobôd. Ani v danej veci však ústavný súd dôvody na modifikovanie sťažnostného petitu nevzhliadol (I. ÚS 514/2020). Vzťah odôvodnenia a petitu ústavnej sťažnosti musí byť pritom významovo bezrozporný, inak sa splnenie už uvedených podmienok nedá posúdiť. Konanie podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sa už pri jeho začatí vyznačuje bezvýnimočným uplatňovaním dispozičnej zásady, a preto ústavný súd nie je oprávnený „dopĺňať“ vlastným hodnotením sťažnosti ako celku taký petit sťažnosti, resp. jej odôvodnenie, ktoré nespĺňajú požiadavky kladené na ich kvalitu zákonom o ústavnom súde (m. m. I. ÚS 357/2017, I. ÚS 521/2020).

9. Vychádzajúc z petitu ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že o petite ústavnej sťažnosti nemôže rozhodnúť v rozsahu toho, čoho sa domáha, a to na základe dvoch dôvodov, ktoré spolu súvisia a na seba nadväzujú, a to (I.) vecného rozporu medzi formuláciou petitu ústavnej sťažnosti a dôvodmi ústavnej sťažnosti a (II.) nesprávnej formulácie petitu.

9.1. Sťažovateľ formuluje petit ústavnej sťažnosti tým spôsobom, že k porušeniu označených práv podľa ústavy a listiny došlo v *exekučnom konaní* vedenom pod sp. zn. 5Er/2757/2021 a sp. zn. 67Ek/1073/2022. Sťažovateľ v dôvodoch ústavnej sťažnosti poukazuje na to, že podal dva návrhy, ktorými sa domáhal zastavenia exekúcie; v prípade namietaného konania pod sp. zn. 5Er/2757/2021 exekučný súd právoplatne rozhodol tak, že návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie bol zamietnutý. V prípade namietaného konania pod sp. zn. 67Ek/1073/2022 v čase podania ústavnej sťažnosti o jeho návrhu na zastavenie exekúcie rozhodnuté nebolo. Uvedenému vymedzeniu petitu tak nezodpovedá odôvodnenie ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ vyjadruje svoj právny názor, že súd mal zastaviť exekúciu v celom rozsahu, keďže existuje skutočnosť, ktorá bráni vymáhateľnosti exekučného titulu. Pretože právny záver exekučného súdu o návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie je vyjadrený vo výroku uznesení (z 15. februára 2022 a z 29. júla 2022), ktorý je výsledkom exekučného konania sp. zn. 5Er/2757/2021, ústavný súd zdôrazňuje, že sťažovateľ mal v petite ústavnej sťažnosti označiť aj predmetné rozhodnutia exekučného súdu a žiadať ústavný súd o deklarovanie porušenia svojich základných práv v dôsledku vydania predmetných rozhodnutí exekučného súdu. Pokiaľ ide o exekučné konanie pod sp. zn. 67Ek/1073/2022, v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súde vo veci nebolo vydané žiadne rozhodnutie exekučného súdu, čo spôsobuje absenciu akýchkoľvek prieskumných mantinelov pre ďalší postup ústavného súdu.

9.2. Samotné deklarovanie porušenia základných práv a slobôd však nemusí byť dostatočnou nápravou. Petit tejto ústavnej sťažnosti neobstojí aj z tohto dôvodu, že sťažovateľ sa v petite nedomáha ochrany svojich práv relevantným spôsobom, keďže neformuluje petit takým spôsobom, aby došlo k náprave tvrdeného porušenia ním označených práv. Uvedené sa týka návrhu sťažovateľa zastaviť označené exekučné konania, na ktoré v zmysle § 133 zákona o ústavnom súde nie je ústavný súd oprávnený. V záujme možného úspechu konania pred ústavným súdom mal sťažovateľ sformulovať požiadavku kasácie (zrušenia) rozhodnutí exekučného súdu, ktoré mal

označiť podľa požiadaviek v § 123 ods. 1 písm. a) a b) zákona o ústavnom súde, a vrátenia veci na ďalšie konanie a rozhodnutie. V tejto súvislosti ústavný súd uzatvára, že uplatnenie kasačného aspektu v petite ústavnej sťažnosti by bolo zjavne viac spôsobilé viesť k náprave sťažovateľom namietaných skutočností.

10. Ústavný súd identifikoval ďalší nedostatok ústavnej sťažnosti, ktorým je minimálna ústavnoprávna argumentácia [(§ 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde]. Ústavná sťažnosť nie je argumentačne koncipovaná tak, aby sa z nej dalo vyvodiť, ako mali napadnuté exekučné konania poškodiť sťažovateľa na ním označených právach podľa ústavy a listiny, pretože absentuje odôvodnenie, teda argumentácia, relevantné námietky a prezentovanie súvislostí tykajúcich sa porušenia označených práv vo vzťahu k napadnutým konaniam pred exekučným súdom. Sťažovateľ nijako nepolemizuje so závermi exekučného súdu o zamietnutí jeho návrhu na zastavenie exekúcie, len konštatuje, že závery exekučného súdu boli zjavne neodôvodnené, svojvoľné, arbitrárne. Takéto odôvodnenie ústavnej sťažnosti nemožno zo strany ústavného súdu vyhodnotiť inak ako nedostatočné. Ústavný súd stabilne judikuje, že ústavná sťažnosť na porušenie základných práv nemôže byť naformulovaná nedostatočne a neurčito a vytvárať tak priestor pre dohady a dedukcie (III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, I. ÚS 291/2017, IV. ÚS 91/2018).

11. Odôvodnenie návrhu je pritom podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom ustanovenou podmienkou konania pred ústavným súdom. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, ktorých vyslovenia porušenia sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

12. Rozsah nedostatkov je v ústavnej sťažnosti prítomný v takej miere, že ústavný súd nemal priestor na to, aby svojím zásahom (či už vo forme výzvy na doplnenie ústavnej sťažnosti, alebo vlastnou aktivitou) odstránil tieto nedostatky ústavnej sťažnosti. Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa týka petitu a odôvodnenia vo vzťahu k napadnutým exekučným konaniam ako esenciálnych obsahových náležitostí ústavnej sťažnosti (nesprávna formulácia petitu, nedostatočná ústavnoprávna argumentácia), ústavný súd sťažovateľa, ktorý je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, v záujme hospodárnosti konania nevyzýval na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti, keďže dospel k záveru, že ani prípadné odstránenie nedostatkov sťažnosti by zjavne nevedlo k inému rozhodnutiu o nej.

13. Nad rámec už uvedeného, v záujme materiálnej ochrany práv sťažovateľa, ústavný súd dopĺňa, že aj keby ústavná sťažnosť spĺňala náležitosti stanovené zákonom (v okolnostiach prerokúvanej veci správne formulovaný petit a dostatočná ústavnoprávna argumentácia), existoval by aj ďalší dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému konaniu vedenému pred exekučným súdom pod sp. zn. 5Ek/2757/2021 z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Vzhľadom na kľúčovú námietku sťažovateľa, a to neakceptovanie jeho sťažnosti v doručenej forme, t. j. elektronicky, bez zaručeného elektronického podpisu, proti uzneseniu okresného súdu č. k. 18C/51/2012 z 2. februára 2022 (o výške trov konania), ktorý sa stal exekučným titulom, ústavný súd upriamil svoju pozornosť na uznesenie exekučného súdu č. k. 5Ek/2757/2021 z 29. júla 2022

a na spôsob, akým sa vysporiadal s touto námietkou. Exekučný súd aj napriek tomu, že nie je oprávnený preskúmať hmotnoprávnu správnosť exekučného titulu (bod 18), nie je ďalšou odvolacou inštanciou (bod 19), sa z opatrnosti vyjadril aj k posúdeniu, či je alebo nie je sťažnosť proti trovám konania v základnom konaní podaním vo veci samej. Exekučný súd tak nad rámec jasne a zrozumiteľne sťažovateľovi vysvetlil, že na účely podania vo veci samej v zmysle § 123 ods. 2 Civilného sporového poriadku sťažnosť proti trovám konania možno považovať za podanie vo veci samej (body 22 až 27). Ústavný súd tak po oboznámení sa s predmetným uznesením nemal pochybnosti, že napadnuté exekučné konania sú vedené na základe právoplatného a vykonateľného exekučného titulu, a preto nevidí možnosť vyslovenia porušenia označených základných práv podľa ústavy a listiny.

14. Pretože predmetná ústavná sťažnosť ako celok neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a to spôsobilý petit a relevantné odôvodnenie ako východiskový rámec ústavnej sťažnosti, ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitosti. Zároveň zohľadnil, že ani prípadné doplnenie tejto ústavnej sťažnosti zo strany sťažovateľa by nič nezmenilo na výsledku tohto konania, keďže by existovali ďalšie iné dôvody na jej odmietnutie (zjavná neopodstatnenosť).

15. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. decembra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu